

ରାଗ!!!

ରୋଜିନା ବେଗମ ନାଫିସା
ପ୍ରଶିକ୍ଷଣରତ ଚିକିଂସା ମନୋବିଜ୍ଞାନୀ

ଆମାଦେର ରାଗ ହତେ ପାରେ ଆମାଦେର ବନ୍ଧୁ କିଂବା ଶକ୍ତି । ସାଧାରଣତଃ ଯଥନ ରାଗ ଆସେ ତଥନ ଆମରା ଅସ୍ତିତ୍ବ ଓ ବେଦନା ଅନୁଭବ କରି ଯଦିଓ ରାଗ ଆମାଦେର ଆବେଗେର ଏକଟି ଅଂଶ ଏବଂ ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକଭାବେ ଅଭିଯୋଜନେର ଜନ୍ୟ ଏଟି ଖୁବ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ । ଯାଇ ହୋକ, ରାଗ ମାନେ ଏଇ ନୟ ଯେ ଆମାଦେର ଏଟାକେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରତେଇ ହବେ, ଶାସ୍ତି ପେତେ ହବେ ଏବଂ ନିପୀଡ଼ିତ ହତେ ହବେ । ରାଗେର ଦୁଟି ବିପରୀତମୁଖୀ ଦିକ ରଯେଛେ । ରାଗ ଯେମନ ଆମାଦେର ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସ, ଆତ୍ମମର୍ଯ୍ୟାଦା ଏବଂ ପାରଞ୍ଚପରିକ ସମ୍ପର୍କ ବୃଦ୍ଧି କରତେ ପାରେ ଆବାର ଏଟି ଅପରାଧବୋଧ, ଲଜ୍ଜା ଏବଂ ଅନୁତାପ-ଏରଓ ସୃଷ୍ଟି କରତେ ପାରେ । ପାଶାପାଶ ଏଟି ପାରଞ୍ଚପରିକ ସମ୍ପର୍କ ଓ ଘନିଷ୍ଠତା ଧ୍ୱନି କରତେ ସଙ୍କଷମ-ଆର ଏସବକିଛୁ ନିର୍ଭର କରେ ଆମରା ରାଗକେ କିଭାବେ ବ୍ୟବହାର କରଛି ତାର ଉପର । ଏଇ ଲେଖା ଥେକେ ଆମରା ଜାନତେ ଚେଷ୍ଟୋ କରବ କୋନ ଧରନେର ଆବେଗ ରାଗ ଏବଂ କୋନଟି ରାଗ ନୟ ଏବଂ ରାଗ ଆମାଦେର ଜୀବନେ କିଭାବେ ସାହାଯ୍ୟକାରୀ ଭୂମିକା ପାଲନ କରତେ ପାରେ ।

ରାଗ ଏକ ଧରନେର ସ୍ଵାଭାବିକ ଏବଂ ସ୍ଵତଃକୃତ ଆବେଗ । ଆମରା ସବାଇ ଆମାଦେର ପ୍ରାତ୍ୟହିକ ଜୀବନେ ଯେଭାବେ ଚାପମୂଳକ ପରିସ୍ଥିତି ମୋକାବେଲା କରି କିଂବା ପଲାଯନପର ମନୋଭାବ ପୋଷଣ କରି ଏଥରନେର ଅଭିଭତ୍ତା ଥେକେ ରାଗ ଉତ୍ସୁତ ହୁଏ । ରାଗେର ଏହି ପ୍ରତିକ୍ରିୟା କାର୍ଯ୍ୟକରୀ ହୟ ଯଥନ ଆମରା ଆଶଂକାୟ ଥାକି, ଯଥନ ଆମରା ଭୀତ ଥାକି ଅଥବା ହରକିର ମୁଖୋମୁଖୀ ଥାକି, ଯଥନ ଆମରା ବିଶ୍ୱାସ କରି ଯେ ଆମାଦେର ଚାରପାଶେର ପରିବେଶ ଆମାଦେର ନିୟନ୍ତ୍ରଣେର ବାଇରେ ଅଥବା ଯଥନ ଆମରା ଅନିଶ୍ୟତାୟ ଥାକି ଅଥବା ନିଜେର ଉପର ସନ୍ଧିହାନ ଥାକି । ରାଗ ସାଧାରଣତ କରେକ ପ୍ରକାର ଆବେଗୀୟ ଅଥବା ଶାରୀରିକ ବ୍ୟଥାର ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ହିସେବେ କାଜ କରେ ।

ରାଗେର ଇତିବାଚକ ଦିକ:

ରାଗ ସଥୋପ୍ୟୁକ୍ତ ସଥନ ଏଟିକେ ଆମରା କାର୍ଯ୍ୟକରୀଭାବେ ଓ ସମାନେର ସାଥେ ପରିଚାଲିତ କରତେ ପାରି ।

ଏଟି ନତୁନ କୋନ କିଛୁ ଉଦୟାଟିନେର ଉତ୍ସ- ଏଟି ଆମାଦେର ବଲେ ଯେ “କିଛୁ ଶୁଣ୍ଟପୂର୍ଣ୍ଣ ହଛେ ଏବଂ ଯାର ପ୍ରତି ମନୋଯୋଗ ଦିତେ ହବେ” ଏବଂ ଏଟି ସାହାଯ୍ୟ କରେ ନିଜେକେ ସଠିକଭାବେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରତେ ।

ଏଟି ଏକଟି ବିପଦସଂକେତ- ଏକଟି ଗଭୀର କ୍ଷତ ଯା ପୂର୍ବେ କାରୋ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି ହେଁଛିଲ ଅଥବା ବର୍ତ୍ତମାନେର କୋନ ପରିଷ୍ଠିତି ଥିକେ ସୃଷ୍ଟି ହେଁଛେ । ସଦି କାରୋ ଚାଓୟା, ପ୍ରୋଜନ, ଅଧିକାରକେ ଅବହେଲିତ କରା ହୁଏ । ସଦି ନିଜେକେ ବିଭିନ୍ନଭାବେ କୋନକିଛୁ ଚାପିଯେ ଦେଓଯା ହୁଏ ବା ଅବଦମିତ କରା ହୁଏ ତଥନ । ସଦି ନିଜେର ଅଥବା କାରୋ ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାଯ କରା ହୁଏ । ଏସବ କ୍ଷେତ୍ରେ ରାଗ ବ୍ୟକ୍ତିକେ ପୂର୍ଵପସ୍ତତି ନିତେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

- ଏଟି ବ୍ୟକ୍ତିର ଦୃଢ଼ତା ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଏକଟି ଶୁଣ୍ଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଉପାଦାନ, ଯେମନ- ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସୀମା ନିର୍ଧାରନେ ଏବଂ ନିଜେର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟଦେର ମଧ୍ୟେ ଶକ୍ତିଶାଲୀ ସୀମାରେଖା ବହାଳ ରାଖାର କ୍ଷେତ୍ରେ ।
- ଏଟି ଏକଟି ଉପାଦାନ ନିଜେର ସମ୍ପର୍କେ ଅନ୍ୟକେ ଜାନାନ ଦେବାର, ଯେମନ- ନିଜେର ପହଞ୍ଚ-ଅପହଞ୍ଚ, ଚାଓୟା ଓ ପ୍ରୋଜନ ସମ୍ପର୍କେ ଅନ୍ୟକେ ଜାନାନୋ ।
- ଏଟି ବ୍ୟକ୍ତିକେ ତାର ସମସ୍ୟା ସମାଧାନ କରତେ ଉତ୍ସୁକ କରେ ଏବଂ ଯା ପ୍ରୋଜନୀୟ ମେଳିଶା କାଜେ ଦକ୍ଷ ହତେଓ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।
- ଏଟି ଏକଟି ରକ୍ଷାକବ୍ରଚ- ଚରମ କୋନ ପରିଷ୍ଠିତି ଥିକେ ବ୍ୟକ୍ତିକେ ରକ୍ଷା କରିବାର ଜନ୍ୟ ଏଟି ଢାଳ ହିସେବେ କାଜ କରେ ।
- ଏଟି ଅପରେର ଜନ୍ୟ ଏକଟି ଉପହାର-ସଥନ ବ୍ୟକ୍ତି ତାର ରାଗ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଆବେଗ ସବାର ସାଥେ ବିନିମୟ କରେ ତଥନ ତାର ପ୍ରତି ଅନ୍ୟାନ୍ୟଦେର ବିଶ୍ୱାସ ଓ ଆନ୍ତରିକତାର ସୁଯୋଗ ତୈରୀ ହୁଏ । ଅପରଦିକେ ଏସବ ଆବେଗକେ ଗୋପନ କରିଲେ ଏଟି ନିଜେର ଜନ୍ୟ ଡ୍ୟାବହ ଓ ଅନ୍ୟେର ପ୍ରତି ନିଜେକେ ଆକ୍ରମନାତ୍ମକ କରେ ତୋଳେ ।

ରାଗେର ବିକୃତି (କୋନଟି ରାଗ ନୟ):

- ✓ ଆହାସୀ ହେଁଯା: ଆଘାତ କରା, କଥାର ମାଧ୍ୟମେ ନିର୍ଧାରନ, ବିରକ୍ତ କରା ବା ଫ୍କ୍ୟପାନୋ, ଏକଇ କଥା ବାରିବାର ବଲା ଏବଂ ଅନ୍ୟେର ଚିତ୍ତା, ଅନୁଭୂତି ଓ ଚାଓୟାକେ ଅବଜ୍ଞା କରା ।
- ✓ ଦୋଷାରୋପ କରା: କଥନେ ନିଜେର ଦୋଷ ସ୍ଥିକାର ନା କରା । ନିଜେର ସମସ୍ୟାର ଜନ୍ୟ ସବସମୟ ଅନ୍ୟକେ ଦୋଷାରୋପ କରା ।
- ✓ ଲେକ୍ଚାରିଂ(Lecturing): ନିଜେକେ ସଠିକ ପ୍ରମାଣ କରିବାର ଜନ୍ୟ କୋନ ଏକଜଳ ବ୍ୟକ୍ତିକେ ତାର ପକ୍ଷେ ଆନା ଏବଂ କୋନ ନିର୍ଦିଷ୍ଟ ବିଷୟ ସମ୍ପର୍କେ ବେଶି ଶୁଣ୍ଟ ଦେଇବା ଆର ସେଇଜନ୍ୟ ଅନେକ କଥା ବଲା ଏବଂ ବଲେଇ ଚାଓୟା ।
- ✓ ଲେଭେଲିଂ(Leveling): ଅନ୍ୟେର ସମ୍ପର୍କେ ଅତି ସାଧାରଣ କିଂବା ଜାଟିଲ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ କରା । ଯେମନ-କେମନ ବେଯାଦିବ! ତୁମି ତୋ ଦେଖିଛୁ ଏକଟା ଜାଟିଲ ମାନୁଷ ।
- ✓ ଧର୍ମପଦେଶ: ଅନ୍ୟେର ମୈତିକତା ଠିକ କରା ଏବଂ ସଠିକ ଓ ବୈଠିକ ନିର୍ଧାରଣ କରା । ଯେମନ- ”ଏମନ କଥା ବଲା କଥନେ କାରୋ ଉଚିତ ନା” ।
- ✓ ଥେରାପାଇଜିଂ(Therapizing): ବିଶାଳ କୋନ ବର୍ଣନା ତୈରୀ କରା ଯେମନ-ଅନ୍ୟରା କି ଆଚରଣ କରେ ବା କେନ କରେ ତାର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଦେଇବା ।
- ✓ ତୀତ୍ର ବ୍ୟଙ୍ଗାତ୍ମକ ଆଚରଣ କରା: କାରୋ ସମ୍ପର୍କେ ଭାନ୍ତ ଓ ଶକ୍ତିଭାବାପନ୍ନ କୌତୁକ ତୈରୀ କରା । ଯେମନ- ତୁମି ତୋ ଦେଖିଛୁ ସତିକାରେର ଜୟା!
- ✓ ଶାନ୍ତି ପରାଯଣ ହେଁଯା: ବ୍ୟକ୍ତି ଯା ଅପହଞ୍ଚ କରେ ତାର ଯେନ ପୁନରାବୃତ୍ତି ନା କରତେ ପାରେ ସେ ଜନ୍ୟ କୋନ ନିର୍ଦିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତିକେ ଖୁବ ରାଗାନ୍ତିତଭାବେ ଶାନ୍ତି ଦିତେ ଚାଓୟା ।
- ✓ ପ୍ରତିହିଂସା ପରାଯଣ ହେଁଯା: ଅନ୍ୟରା ତାର ପ୍ରତି ଯେ ଅନ୍ୟାଯ ଆଚରଣ କରେଛି ବ୍ୟକ୍ତିଓ ସେରକମ ଆଚରଣ ଫେରତ ଦିତେ ଚାଇ ।
- ✓ ଅନ୍ୟକେ ନିଯନ୍ତ୍ରଣ କରା: ବ୍ୟକ୍ତି ଯା ଚାଇବେ ଅନ୍ୟରା ତାଇ କରେ ଦିବେ ଏମନ ଆଶା କରା ।

- ✓ গোমরা বা চুপ হয়ে থাকা: গোমরা থেকে অন্যকে আঘাত করবার চেষ্টা করা যা কিনা অঙ্গভ, শক্তি ভাবাপন্ন ও হৃষ্কিষ্ণুরূপ।
- ✓ ক্ষেপগেটিং (Scapegating): ব্যক্তি তার রাগ এমন ব্যক্তির উপর বেড়ে ফেলে যে কিনা প্রকৃত ব্যক্তি নয়। যে ব্যক্তি অন্যান্যদের তুলনায় নিরীহ ও নিরাপদ এমন ব্যক্তির উপরই রাগ দেখায়। যেমন- বসের সাথে রাগ দেখানোর পরিবর্তে ব্যক্তি তার স্ত্রী কিংবা বাচ্চাদের সাথে রাগ দেখায়।
উগ্র হওয়া: ব্যক্তি তার ভেতরকার কষ্ট বা বেদনকে প্রশংস্য দেয় এবং অন্যকে শারিয়ীক ও যৌনভাবে আঘাত করে। যেমন: চর দেওয়া, কাউকে চিমটি দেওয়া, কারো ঘোণাজ স্পর্শ করা।

রাগ যখন একটি সমস্যা:

- যখন রাগের প্রতিক্রিয়ার মাত্রা বেশি হয়।
- যখন এটি বারবার ঘটতে থাকে।
- যখন এটি দীর্ঘ সময় ধরে থাকে।
- যখন এটি অন্যের মনে ভয় ও আবেগীয় দূরত্ব তৈরী করে এবং আশপাশে সবার সাথে সম্পর্ক ছিন হয়।
- এটি ব্যক্তির কাজের ক্ষেত্রে সমস্যা সৃষ্টি করে।
- এটি ব্যক্তিকে কোন বিষয়ে আনন্দ পেতে, স্বতঃস্ফূর্ত হতে, খেলতে এবং আরাম করতে বাধা দেয়।
- এটি বিভিন্ন ধরনের শারিয়ীক লক্ষণ তৈরী করে। যেমন-অপরাধবোধ, অনুতঙ্গবোধ, লজ্জাবোধ, আত্মসম্মান করে যাওয়ার অনুভূতি হওয়া ইত্যাদি।
- এ ধরনের রাগ কাউকে আঘাত করতে অথবা কোন কিছু ভাঙচুর করতে ব্যক্তিকে উদ্বৃদ্ধ করে।
- এটি দ্বারা ব্যক্তি অন্যকে আবেগীয়ভাবে, মৌখিকভাবে, যৌনগতভাবে অথবা শারিয়ীকভাবে নিপীড়ন করতে উদ্বৃদ্ধ হয়।
- এটি ব্যক্তিকে আইনত অপরাধী হতে উদ্বৃদ্ধ করে। যেমন-কারো সাথে মারামারি করে রক্তাক্ত করা, আইন ভঙ্গ করা ইত্যাদি।

➤ Depression ও Anxiety মেসর অধ্যাধ্যয়নে আচরণের সাথে জড়িত (যোগ্যতা:
অসম্ভব ঢাক্কে/খারাপ, শারীরিক রোগসমূহ, তামাকের রাগহাত এবং মাদক
সেরুল ইত্যাদি), মেসর আচরণ Obesity সাথেও জড়িত।

➤ Obesity এবং Major Depression ও Panic Disorder এর আজীবন
ক্ষুঁতি কৃতিতে সর্বাসম্মত জড়িত; পিশেষতঃ ঘটিলাদের ফোটে এটি প্রেরণ প্রয়োজন।